

J.E.F

Jeunes mères

3DE, 4DE, 5^{DE}
& 6^{DE}
MIDDELBAAR

België — 2025
Duur: 104 min. — Frans gesproken,
Nederlands ondertiteld
Regie: Jean-Pierre
& Luc Dardenne

Doelgroep

3de, 4de, 5de & 6de middelbaar

J'E.F met de klas

J'E.F wil kinderen en jongeren filmwijs maken. We dagen je als leerkracht uit om het medium film breed in je lessenpakket te integreren. We reiken je tools aan om je leerlingen de film op een actieve, creatieve en kritische manier te laten beleven. Naast deze lesmap hebben we nog meer in huis. Je vindt het overzicht achteraan in deze lesmap.

Lesmap

In deze lesmap zoomen we in op de productie van de film, de thematiek en de verhaallijn, maar we geven ook interessante filmtechnische duiding. De lesmap wordt doorspekt met weetjes, vragen en methodieken.

Afspeellijst ▶

Bij *Jeunes Mères* is een [uitgebreide afspeellijst](#) beschikbaar op YouTube met beelden van de making of, interview- en filmfragmenten. Je kan deze fragmenten inzetten als rode draad van de filmbespreking.

Pinterest

Neem er zeker ook het [prikbord op Pinterest](#) bij. Je vindt er tal van leuke, visuele en interessante beelden en elementen die je kan koppelen aan de bespreking.

Jouw mening telt

Laat ons weten wat je vindt van de inhoud van deze lesmap. Je kan [hier](#) een evaluatieformulier invullen.

Focus Franse Film

Deze film maakt deel uit van de reeks Focus Franse Film. Bij elke film is er naast deze lesmap ook een Franstalige pedagogische fiche voor gebruik in de lessen Frans.

De inhoud van deze lesmap is eigendom van J'E.F en mag enkel worden overgenomen en hergebruikt mits vermelding van J'E.F.

Filmfiche

Synopsis	3
Technische kaart	3
In de pers	3
Introfilm	3

Filmproductie

Genre: Dardenne	4
Casting van moeders & baby's	5
Mozaïekfilm	7

Inhoudelijke info

Moederfiguren	8
Ongeplande zwangerschap	10
Tegen alle verwachtingen in	12

Filmtechnische info

Ruis, geluid & foley	14
Beweeglijke camera	15
Spelen met tijd	16

Pinterest

18

Bibliografie

19

Film- en gamewijsheid: het J'E.F model

20

Op zoek naar inspiratie?

20

Heb je een vraag of bedenking bij deze lesmap?

Stuur een mail naar info@jeugdfilm.be

Filmfiche

Synopsis

Deze liefdevolle mozaïekfilm in documentairstijl werpt een empathische blik op vijf tienermoeders. Met sterke actrices en een optimistisch einde roepen de gebroeders Dardenne op tot zorg voor de meest kwetsbaren in de samenleving.

Tieners Jessica, Perla, Julie, Ariane en Naïma verblijven in een moeder- en kindhuis. Als jonge moeders hopen ze op een betere toekomst voor zichzelf en hun kinderen. Zo is Jessica op zoek naar haar eigen moeder, die haar als kind heeft verlaten. Perla wordt plots verlaten door haar vriend, Julie kampt met een cocaïneverslaving, Ariane worstelt met een complexe thuissituatie en ook Naïma zoekt naar een manier om een leven op te bouwen met haar baby. De film volgt de grote én kleine momenten uit het dagelijkse leven van de meisjes.

Technische kaart

Een film van Jean-Pierre & Luc Dardenne
België, 2025, 104 minuten, Frans gesproken, Nederlands ondertiteld

Scenario	Jean-Pierre & Luc Dardenne
Productie	Jean-Pierre & Luc Dardenne, Delphine Tomson en Denis Freyd
Montage	Marie-Hélène Dozo
Camera	Benoît Dervaux
Cast	Babette Verbeek, Elsa Houben, Janaina Halloy, Lucie Laruelle, Samia Hilmi
Distributie	Cinéart

In de pers

“De gebroeders Dardenne schetsen een hoopvol plaatje, zonder toegevoegde suikers of naïviteit. Het rauwe leven laat zich niet zomaar wegwuiven. Ook nu weer zijn de Dardennes onontkoombaar eerlijk. Maar het gordijn mag finaal wel op een kier, zodat de zon naar binnen kan.” - Ruben Aerts, [De Standaard](#)

“De baby’s zijn een godsgeschenk voor de onervaren cast, die wonderen verricht voor de camera. Jeunes mères is misschien wel de warmste van alle Dardenne-films. Zelden wensten wij zo vurig dat het goed zou komen met de personages van een fictiefilm.” - Lieven Trio, [De Morgen](#)

“Liefdevolle portretten van tienermoeders die vooral van alles met zichzelf hebben uit te vechten. Van de keuzes van de meisjes hangt immers álles af. Ze zijn verantwoordelijk voor nieuw leven, een schone lei. De Dardennes accentueren de liefdevolle interacties tussen de onervaren, maar geweldige cast en de hulpeloze baby’s, maar tonen even sterk hoe vreselijk jong en egocentrisch de tienermoeders nog kunnen zijn, en hoe hun eigen moeders hebben gefaald.” - Floortje Smit, [de Volkskrant](#)

Introfilm

Bekijk zeker en vast [deze intro](#) voor je naar de film gaat. Dit filmpje wordt ook getoond in de cinema of het CC waar je de film met je klas gaat bekijken. Het werd gemaakt in samenwerking met Stanislas Ide.

Genre: Dardenne

De Belgische broers Dardenne zijn bekende en succesvolle filmmakers met tien indrukwekkende films op hun naam. Hun stijl is zo duidelijk en herkenbaar, dat het bijna een genre op zich is geworden.

We noemen hun films sociaal-realisme. Hun verhalen spelen zich vrijwel altijd af in en rond de Waalse industriestad Seraing bij Luik, en behandelen morele dilemma's of maatschappelijke thema's als armoede, werkloosheid, illegaliteit, racisme of verslaving.

De broers maken gebruik van een beweeglijke camera die de hoofdpersonen volgt, wat het gevoel van realisme verhoogt. Ze gebruiken geen of amper filmmuziek en plaatsen vaak kwetsbare personen of underdogs in de hoofdrol.

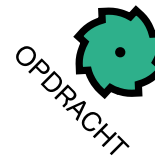

Bekijk de trailers van deze films van de broers Dardenne: *Rosetta* (1999), *L'enfant* (2005), *Deux jours, une nuit* (2014) en *Tori et Lokita* (2022). Bekijk ook de trailer van *Jeunes mères*.

Vragen voor de leerlingen:

- # Kun je elementen van sociaal-realisme herkennen in *Jeunes mères*, maar ook in de trailers van de andere films?
- # Welke thema's behandelen de andere films volgens jullie? Waaraan kan je dit herkennen?
- # Wat zijn volgens jou de stijlkenmerken van de Dardenne broers, na het zien van de trailers? Wat valt je op?

Synoniem of niet?

Andere namen voor hun stijl van filmmaken, zijn 'tranche de vie', 'cinéma humaine', 'cinéma vérité' of 'documentaire'. Laat je leerlingen individueel deze termen opzoeken, en in groepjes overleggen op welke manier ze passen bij of verschillen van de films van de gebroeders Dardenne. Zijn de verschillende termen synoniemen of zijn er nuanceverschillen? Welke past het beste bij *Jeunes mères* volgens de leerlingen?

Wil je graag de broers beter leren kennen? Duik [hier](#) dan samen met hen in de bekende Criterion filmkast, op zoek naar de films die hen hebben beïnvloed (Frans gesproken, Engels ondertiteld).

Casting van moeders & baby's

De film wordt overal geprezen om de geloofwaardige acteerprestaties van de jonge moeders uit de titel. De gebroeders Dardenne kozen voor de hoofdrollen vijf jonge vrouwen tussen 16 en 22 jaar, die weinig of geen filmervaring hadden. De regisseurs houden immers van 'natuurlijk' spel, dat niet is 'gladgestreken': kleine tics of maniertjes die actrices zelf liever zouden wegpoetsen, maar die de broers juist geweldig vinden omdat ze natuurlijk aanvoelen. Werken met onervaren acteurs is daardoor ook een belangrijk kenmerk van sociaal-realisme.

De Dardennes lieten de jonge actrices als voorbereiding om de beurt verblijven in het opvanghuis voor jonge moeders waar de film ook effectief werd opgenomen. [Babette Verbeek](#) (Jessica) raakte er bevriend met een zestienjarige bewoonster die haar vrijuit over haar leven vertelde — die ontmoeting hielp haar enorm om haar rol te begrijpen.

🔍 Bekijk [deze video](#) en [deze video](#), waarin de actrices vertellen over hun ervaringen (Frans gesproken, Frans ondertiteld, automatische Nederlandse ondertiteling beschikbaar).

Vragen voor de leerlingen:

- # Wat vertellen de actrices over de samenwerking met de gebroeders Dardenne?
- # Zou het je fijn lijken om ook als acteur of actrice mee te werken aan zo'n realistische film? Waarom wel of niet?
- # De film en de actrices kregen een staande ovatie op het prestigieuze Filmfestival van Cannes. De film won ook de prijs voor beste scenario. Snap je dat de première van de film zo goed onthaald werd? Waarom wel/niet? Hoe zouden de actrices zich op dat moment voelen denk je?

- Bekijk [deze video](#) als voorbereiding op de volgende opdracht (Engels gesproken, automatische Nederlandse ondertiteling beschikbaar).

Casting video opnemen

Casting directors baseren zich op auditievideo's, waarin acteurs (of personen die acteur willen worden) zichzelf voorstellen.

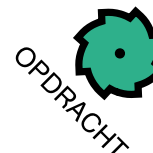
Laat je leerlingen een audiotape opnemen voor een film van de gebroeders Dardenne. Verdeel je klas in groepjes van twee. Eén leerling per groepje filmt de tape van de andere, na een kwartier wisselen ze om. Ze kiezen zelf voor welk personage ze auditie willen doen. Als er genoeg tijd is, kunnen ze de filmpjes monteren in [Canva](#) (web - gratis) of een montage-app zoals VLLO ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) of een programma zoals Kinemaster ([iOS](#) & [Android](#) - gratis), en/of ze tonen aan de rest van de klas.

- ⚙ Wat moet er zeker in een audiotape?
 - ⦿ Een full-body shot (van kop tot teen)
 - ⦿ Een close-up
 - ⦿ Een korte voorstelling, waarin je jouw naam, lengte en leeftijd vermeldt, en de reden waarom jij geschikt bent voor de rol.
 - ⦿ Een kleine demonstratie waarin je acteert.

Dat de Dardennes van een natuurlijke stijl houden, betekent niet dat ze de dingen aan het toeval overlaten: ze laten hun acteurs veel repeteren en filmen doorgaans heel gecontroleerd. Werken met baby's was dan ook een grote uitdaging.

De Dardennes vreesden vooraf dat het grote aantal baby's op de set lastig zou worden, maar uiteindelijk vergemakkelijkte het juist het werk van de onervaren actrices. Een huilende baby die neergelegd moet worden, geeft een heel ander tempo en ritme aan een scène. Het is iets wat spontaan opduikt, deel uitmaakt van het echte leven en zijn eigen ritme opdringt. Met andere woorden: in plaats van te vechten tegen de onvoorspelbaarheid van baby's, bouwden ze die net in als regie-element.

Wist je dat er nog nooit zoveel baby's op de aftiteling van één film stonden? Voor een baby-rol worden immers verschillende baby's gebruikt, niet één kindje dat alles doet.

Onvoorspelbaar filmen

Huiswerk voor de leerlingen: ze maken een korte video of reel van twintig seconden, met een onvoorspelbaar element erin, zoals een jong kind of een huisdier. Geef je leerlingen een banale monoloog om te vertellen tegen de camera, zoals de voorbeeldtekst hieronder, en kijk wat het effect is als er een kind of dier in voorkomt. Je kan ook gewoon een andere leerling vragen om onverwacht te komen storen, terwijl de acteur de monoloog onverstoord probeert af te maken. Bespreek achteraf het effect op de geloofwaardigheid van de tekst.

Voorbeeld van een banale monoloog: *"Ik snap echt niet waarom één sok altijd verdwijnt in de was. Je stopt twee sokken in de machine, maar er komt er maar één uit. Waar gaat die andere naartoe? Heeft de wasmachine een geheime sokkenverzameling? Of lopen ze gewoon weg als niemand kijkt? Ik wil gewoon mijn paar terug."*

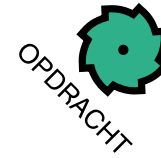
Mozaïekfilm

Jeunes mères is de eerste mozaïekfilm van de gebroeders Dardenne. Een mozaïekfilm of ensemblefilm is een film die draait om meerdere verhaallijnen en personages, in plaats van één centrale hoofdpersoon. Aan elk personage wordt ongeveer evenveel aandacht besteed. De verschillende verhaallijnen lopen door en langs elkaar heen, en vaak vallen de verhalen tegen het einde van de film op een verrassende manier samen.

Vragen voor de leerlingen:

- # Wie zijn de verschillende personages uit de film?
 - ⦿ Wat is hun aparte verhaal?
 - ⦿ Is er nog iets onduidelijk in een bepaald verhaal? Wat zou je nog willen weten?
 - ⦿ Welk verhaal heeft je het meest geraakt? Welk verhaal vond je het meest herkenbaar?
 - ⦿ Vond je dat de verhalen samenkwamen op het einde, zoals in een typische mozaïekfilm? Waarom wel/niet?
 - # Is er volgens jou een personage dat meer of minder aandacht kreeg dan de rest?
 - # Werkt de film voor jou goed als mozaïek of zou je liever één verhaal meer uitgewerkt hebben gezien? Waarom?
 - # Ken je nog andere mozaïekfilms?
- 📌 Op dit [Pinterestbord](#) vind je filmposter van andere bekende mozaïekfilms.

Mijn klas: mozaïekfilm

Verdeel je klas in groepjes van vier. Elk groepje maakt een filmposter voor een mozaïekfilm over hun klas.

- ⦿ Eerst verzinnen ze een titel en slogan voor hun film.
- ⦿ Dan maken ze een fotocollage van hun klasgenoten die ze gaan bewerken voor hun filmposter. Ze gebruiken de camera van een smartphone of tablet.
- ⦿ De foto's gaan ze uitknippen en bewerken in [Canva](#) (web - gratis). Je leerlingen kunnen eventueel de [sjablonen voor filmposters](#) gebruiken, óf van een leeg blad beginnen.
- ⦿ Druk achteraf de posters af en hang ze op in de klas.

Moederfiguren

Het zit al in de titel dat *Jeunes mères* over moeders zal gaan. Maar het gaat niet alleen over het moederschap van de jonge meisjes, maar ook over hun relaties met hun eigen moeders en moederfiguren. Zo gaat Jessica op zoek naar haar biologische moeder, heeft Ariane een slechte relatie met haar eigen moeder en zoekt ze naar een nieuwe moeder voor haar baby. Naïma bouwt een nieuwe band op met haar moeder, voor Perla is haar zus een moederfiguur, en voor Julie een vroegere leerkracht. De verpleegsters en hulpverleners uit het moederhuis vormen dan weer moederfiguren voor alle bewoonsters.

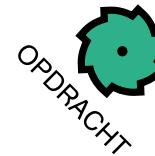

▶ Bekijk [deze video](#) (Engels gesproken, automatische Engelse ondertiteling beschikbaar) over moederfiguren. En herbekijk [dit fragment](#).

Vragen voor de leerlingen:

- # Welke moederfiguren van Jessica zien we in het fragment? Wat is hun rol?
- # Waarom wil Jessica haar biologische moeder zo graag ontmoeten? Begrijp je waarom? Waarom wel/niet?
- # Welke moederfiguren worden er bedankt in de video?
- # Heb jij moederfiguren in je leven? Wie? Wat maakt van hen een moederfiguur?
- # Wat is volgens jou het verschil tussen een moeder en een moederfiguur?

Advies aan een jonge moeder

Stel: jij bent de moederfiguur van een van de jonge moeders. Bel haar op, en laat een voicemailberichtje achter met goede raad en bemoedigende woorden. Laat de leerlingen eerst individueel hun advies opschrijven, en dan een fictief voicemailbericht opnemen met de voicerecorder op een tablet. Beluister achteraf een aantal berichten klassikaal. Kunnen de leerlingen raden aan wie het advies gericht is? Zijn ze akkoord met de bemoedigende woorden?

Filmfilosofie 'Wat is een moeder'

Start een filosofisch gesprek met je leerlingen over het onderwerp 'wat is een moeder?'. Aan de hand van de film maak je dit gevoelige en abstracte onderwerp tastbaar. Geef je leerlingen mee dat er geen foute antwoorden bestaan en gebruik richtvragen om het gesprek op gang te brengen:

- ⊗ Wie zijn de verschillende moeders en moederfiguren in de film?
- ⊗ Van welke personages leren we in de film de biologische moeders kennen? Wat is hun band?
- ⊗ Wat is het verschil tussen een biologische moeder en een moederfiguur? Zijn deze altijd dezelfde persoon? Wanneer wel/niet?
- ⊗ Kan een moederfiguur ook een man zijn? Waarom wel/niet?
- ⊗ Wat als je geen moeder(figuur) hebt?
- ⊗ ...

Een uitgebreide uitleg over filmfilosofie vind je [hier](#).

Moeders in de literatuur

Op [deze pagina](#) van het Letterenhuis vind je vier creatieve schrijfoopdrachten rond moederschap en moederfiguren, gebaseerd op fragmenten uit de Vlaamse literatuurgeschiedenis.

Brief aan een moederfiguur

Je leerlingen schrijven een brief / bericht / e-mail aan een moederfiguur uit hun leven (bijvoorbeeld ter ere van moederdag). Laat ze nadenken over de dingen die ze aan die persoon bewonderen, hun mooiste herinnering samen, iets waar ze de persoon voor willen bedanken, de belangrijkste levensles die ze van hen leerden, enzovoort.

- ⊗ Als alternatief kunnen de leerlingen ook een social media-reel maken of een video om op te sturen.
- ⊗ Ook leuk/ludiek: laat de leerlingen een foto van hun moederfiguur meebrengen, en hen met de app Chatterpix ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) spreken. Wat zegt ze het vaakst tegen hen?

Begrijpend lezen moederschap

Je leerlingen lezen individueel [dit artikel](#). Verdeel achteraf de klas in groepjes van vier. Zonder het artikel er opnieuw bij te halen, discussiëren ze over het onderwerp van 'de ideale moeder' en de historische oorsprong van moederrollen, op basis van de vragen op [deze kaartjes](#). Ze trekken elk een kaartje en praten om de beurt tien minuten over hun vraag. Na veertig minuten noteren ze vier conclusies die ze achteraf komen presenteren voor de klas.

 [Herbekijk dit fragment.](#)

OPDRACHT

Mijn kamer, mijn familie

In het fragment zie je hoe Perla haar kamer heeft versierd met foto's van haar familie. Je leerlingen maken een fotocollage van de (gekozen) familie en vrienden waarmee zij een lege kamer zouden vullen. Ze importeren een foto van een lege kamer in [Canva](#), en behangen de muren met foto's.

- Op dit [Pinterestbord](#) vinden de leerlingen alvast een aantal kamers met lege muren.

Ongeplande zwangerschap

De meisjes uit de film werden tienermoeder na een ongeplande zwangerschap. In Vlaanderen is een op de vier zwangerschappen ongepland. Wie ongepland zwanger is, moet vooral kunnen rekenen op kwaliteitsvolle gezondheidszorg, tijd en ruimte om een beslissing te nemen: om zwanger te blijven of de zwangerschap te beëindigen. Toch vinden gesprekken over ongeplande zwangerschap, abortus en tienerzwangerschap vaak nog plaats in de schaduw, vanuit taboe en stigma. Een film als *Jeunes mères* kan helpen om het gesprek hierover te openen.

Tip! Gebruik deze lespakketten van Sensoa over [ongeplande zwangerschap](#) en [anticonceptie](#) om dieper met je klas in deze thema's te duiken. In deze lespakketten vind je als leerkrachten ook handvatten en informatie over hoe je deze thema's aanpakt als begeleider.

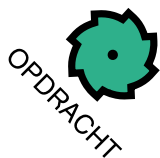
Verwijs je leerlingen eventueel ook door naar [Fara](#), een professionele organisatie gespecialiseerd in zwangerschapskeuzes.

 [Herbekijk dit fragment en dit fragment.](#)

GESPREK

Vragen voor de leerlingen:

- # Wat antwoordt Perla wanneer de hulpverleners tegen haar zeggen dat haar zoontje honger heeft of huilt? Wat zegt Jessica tegen haar baby in het tweede fragment?
- # Hoe voel je je bij hun uitspraken? Wat laten de regisseurs hiermee zien, denk je?
- # Welk beeld krijg je van het moeder-kindhuis?
- # Wat doen ze daar?
- # Wat vind je van de begeleiding en van hun aanpak?

Mama's, papa's en baby's

Verdeel het bord in vijf delen, en vul samen met de leerlingen in per personage: hoe heet de mama (Julie, Ariane, Naïma, Perla, Jessica)? Hoe heet de baby (geen probleem als je dat niet weet)? Komt de papa voor in de film? Hoe heet hij? Welke rol speelt hij?

Bespreek dan samen:

- ⊗ Hoe gaan de vijf verschillende mama's met hun baby's om? Welke beslissingen nemen zij over de toekomst van hun leven als moeder? Kun je die keuzes begrijpen?
- ⊗ Hoe gaan de vaders om met de baby's? Zijn er verschillen? Hoe worden ze in beeld gebracht?
- ⊗ Waar denken jullie aan als je de term 'tiernmoeder' hoort? Welke vooroordelen bestaan er volgens jullie over tiernmoeders? Zijn die altijd terecht? Kan je die vooroordelen ontkrachten aan de hand van de vijf moeders uit de film? Op welke manier hebben ze je verrast?

Bekijk [deze video](#) van Het Klokhuis over hoe een baby groeit in een buik.

Vragen voor de leerlingen:

- # Ervaren de personages door hun zwangerschap een invloed op hun studies? Op welke manier?
- # Praten de personages over de keuzes die ze hadden bij hun ongeplande zwangerschap? Welke keuzes bestaan er? Waarom denk je dat mensen andere keuzes maken als het aankomt op ongeplande zwangerschap?
- # Weet jij waar je terecht kan als je vragen hebt over relaties, anticonceptie of zwangerschap? *(CLB, watwat, je huisarts, fara, allesoverseks of iemand die je vertrouwt)*
- # Wat zijn een aantal materiële dingen waar een jonge moeder behoefte aan kan hebben?
- # Wat zijn een aantal emotionele dingen waar een jonge moeder behoefte aan kan hebben?
- # Welke uitdagingen zou een jonge ouder kunnen ervaren? Welke positieve ervaringen zouden jonge ouders ook kunnen hebben?
- # Welke gevoelens zou iemand kunnen hebben wanneer die ontdekt dat die zwanger is? Wat denk je dat de verschillende personages voelden wanneer ze dit ontdekten?
- # Waarom is het belangrijk om zonder oordeel met iemand te praten die ongepland zwanger is?

Tip! Maak het voor je klas duidelijker welke verantwoordelijkheden een zwangerschap met zich meebrengt, door met een [oefenbaby](#) te werken.

Tegen alle verwachtingen in

De gebroeders Dardenne maken vaak films over mensen en jongeren in schijnbaar uitzichtloze situaties, zoals verslaving en generatiearmoede. Jeunes mères is een van hun meer positieve films, waarin personages het aan het einde beter hebben dan aan het begin, tegen alle verwachtingen in.

▶ [Herbekijk dit fragment en dit fragment.](#)

Vragen voor de leerlingen:

- # Hoe eindigt de film voor de verschillende personages? Is het voor iedereen een positief einde volgens jou? Voor wie wel en wie niet?
- # Wat zou een happy end voor de verschillende personages voor jou betekenen? Hoe ziet dat eruit?

▶ [Deze video](#) (Engels gesproken, automatische Nederlandse ondertiteling beschikbaar) legt uit wat een scenario is. De video benadrukt dat alles in een scenario visueel gemaakt moet worden. [Deze video](#) (Nederlands gesproken) geeft een duidelijk overzicht van alle elementen uit een scenario of script.

Tien jaar later

Verdeel je klas in vijf groepjes, één voor elk van de vijf jonge moeders uit de film. Per groepje schrijven ze een scenario voor een extra scène aan het einde van de film, een moment uit het leven van Perla, Ariane, Julie, Naïma en Jessica tien jaar later.

De groepjes lezen achteraf hun scenario's voor. Bespreek klassikaal of hun toekomstbeeld klopt met dat van de rest van de klas.

In [Canva](#) (web - gratis) vind je templates voor scenario's.

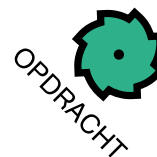

In *Jeunes mères* zien we hoe sommige problemen (zoals verslaving en armoede) kunnen worden doorgegeven aan volgende generaties. Ariane wil bijvoorbeeld haar baby daarvan behoeden door haar op te geven voor adoptie. Ze probeert daarmee niet alleen haar baby een leven in een andere sociale klasse te geven, maar ook zichzelf, door te studeren.

 [Bekijk deze video over kansarmoede.](#)

Een klasse is de sociaaleconomische status of positie van een groep mensen binnen de maatschappij (arbeidersklasse, lagere middenklasse, hogere middenklasse of hogere klasse). Je verschil in inkomen of bezit, maar ook je opleidingsniveau en toegang tot culturele activiteiten (lezen, televisiekijken, concertbezoek) zijn kenmerken van klassenverschillen.

Zo'n 40% van de eenoudergezinnen leeft op of onder de armoedegrens (vier maal meer dan een standaard gezin met twee ouders en twee kinderen). De ouder gaat vaak veel werken om het inkomen te verhogen, maar toch blijft de financiële situatie heel kwetsbaar. Zo kunnen veel van deze gezinnen geen onverwachte uitgaven doen (bv. de wasmachine die plots stuk is, kinderen in een groeispurt die nieuwe kleren nodig hebben, een dure klasuitstap ...). Kinderen die opgroeien in armoede en/of in een lagere sociale klasse, ervaren daarvan vaak de gevolgen op langere termijn. Ze hebben minder zogenaamde 'privileges', wat het moeilijker kan maken om op te klimmen op de sociale ladder.

Privilege walk

Laat je leerlingen ervaren hoe het is om in de schoenen van een ander te staan. Stad Gent ontwikkelde [educatief materiaal](#) om in de klas aan de slag te gaan rond kansarmoede. Je vindt er naast de uitleg over de privilege walk ook extra opdrachten en vraaggesprekken.

Tip! Dieper ingaan op kansarmoede? Bekijk [dit artikel](#) van Komaf.

Ruis, geluid & foley

De gebroeders Dardenne gebruiken bijna nooit muziek in hun films. In plaats van een soundtrack horen we vooral de gewone geluiden van het echte leven, zoals voetstappen, deuren die dichtslaan, verkeer of regen. Dat heet 'diëgetisch geluid': geluid dat je ook echt zou horen als je zelf in die scène stond. Daardoor voel je je dichterbij de personages, alsof je gewoon meekijkt in hun leven, in plaats van dat een film je via muziek vertelt hoe je je moet voelen. Omdat de meeste filmmakers ruis zoals straatlawaaï wegfilteren uit hun films, maakt hun gebruik daarvan de films van de Dardennes juist extra realistisch.

▶ [Deze korte video](#) toont duidelijk het verschil tussen diëgetisch en non-diëgetisch geluid (Engels gesproken, Engels ondertiteld).

Let op! Het is niet omdat de gebroeders Dardenne voornamelijk diëgetisch geluid gebruiken in hun films, dat dit geluid er vanzelf komt tijdens de opnames. Ook de Dardennes gebruiken nog foley in de postproductie. Dat betekent dat ze achteraf, na het filmen, nog opgenomen geluiden laten toevoegen door foley artists. De focus ligt in dit geval op intieme geluiden, straatgeluiden, enzovoort. De foley in hun films (zoals voetstappen, het ritselen van kleding, of het openen van deuren) is erop gericht om onzichtbaar te zijn. Het moet klinken alsof het direct op de set is opgenomen, ook al gebeurt dit achteraf in de studio.

▶ [Deze video](#), [deze video](#) en [deze video](#) geven een goed beeld van wat een foley artiest juist doet (de laatste is Engels gesproken, automatische Engelse ondertiteling beschikbaar).

▶ [Herbekijk dit fragment](#) en [dit fragment](#).

In het tweede fragment komt wel een muziekstuk, al is het nog altijd diëgetisch. Julie bezoekt haar oud-lerares, die ze gevraagd heeft om getuige te zijn bij haar huwelijk. De lerares speelt en zingt het gedicht *L'adieu* van de Franse dichter Apollinaire, op de melodie van Léo Ferré. Omdat dat nummer wat triest is, speelt de lerares daarna het *Rondo Alla Turca* van Mozart voor de baby.

Vragen voor de leerlingen:

- # Omschrijf wat je hoort in de verschillende fragmenten. Welk effect heeft het geluid op wat je ziet en voelt? Zijn er geluiden die je in andere films niet vaak hoort? Welke?
- # Welke impact heeft dit geluid?
- # Waarom denk je dat het geluid in de laatste scène een grote impact heeft?
Het past bij de stijl van de Dardennes: weinig muziek door de hele film, maar op dit ene moment laten ze de muziek (en poëzie) wél heel bewust binnenkomen.

Het geluid van de Dardennes

Je leerlingen maken een korte film (één à twee minuten) zonder muziek, met alleen de echte geluiden van de situatie. Ze ontdekken hoe stilte en gewone geluiden — voetstappen, een deur, ademhaling — soms meer impact hebben dan een soundtrack.

- ⊗ Kies een klein, alledaags moment met spanning of emotie. Denk Dardenne-stijl: niet iets spectaculairs, maar iets herkenbaars dat toch belangrijk aanvoelt.
 - ⊙ Voorbeelden: wachten op een belangrijk telefoontje, een moeilijke vraag stellen, een leugen die net wordt ontdekt, iemand om hulp vragen die je niet goed kent.
- ⊗ De film bevat minstens drie diëgetische geluiden die bewust bijdragen aan de spanning of emotie (bijv. tikkende klok, dichtslaande deur, regen, voetstappen op een gang, ademhaling, een gsm die trilt).
- ⊗ Denk aan de video's over foley: is het geluid dat je hebt opgenomen voldoende duidelijk? Of neem je best achteraf nog foley op om toe te voegen?
 - ⊙ Als je geluiden met de camera opneemt, moet de set stil zijn, en moet je rekening houden met de omgevingsgeluiden. Niet elke locatie is daarvoor geschikt. Beeld je maar eens in dat je een regisseur bent die op een drukke straat moet opnemen.
- ⊗ De film bevat minstens één moment, waarop het bijna helemaal stil is, vlak vóór of na een belangrijk geluid of actie, waardoor dat geluid extra hard aankomt.
- ⊗ Ze maken hun korte film aan de hand van dit [stappenplan](#).
- ⊗ Ze kunnen hun filmpjes monteren met Canva (web - gratis) of een montage-app zoals VLLO ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) of een programma zoals Kinemaster ([iOS](#) & [Android](#) - gratis).

Beweeglijke camera

De Dardennes staan bekend om hun handheld-opnames. Dat betekent dat de cameraman de camera letterlijk in zijn handen heeft, zonder stabilisator. Daardoor beweegt het beeld licht schokkerig en lijken we de personages op de voet te volgen. Die net-niet-stabiele camera laat ons als kijker voelen dat we middenin de actie of het moment staan, in plaats van dat we van een afstand toekijken. Dit cameragebruik geeft films van de Dardenne hun sociaal-realistische of 'documentaire' karakter. In documentaires wordt immers ook vaak gewerkt met handheld camera's, waarmee regisseurs hun onderwerp van dichtbij volgen.

- ▶ [Herbekijk dit fragment en dit fragment](#).
- ▶ [Bekijk deze video](#) waarin twee filmmakers laten zien hoe je handheld kan filmen met een smartphone (vanaf minuut 06:02 / Engels gesproken, automatische Engelse ondertiteling beschikbaar).

Op de hielen

Je leerlingen experimenteren met *handheld* camera. In groepjes van twee volgen ze met de camera op een smartphone of tablet een personage gedurende dertig seconden, terwijl die ergens naartoe loopt met een bepaalde emotie (angstig, vrolijk, dromerig,...). Degene die filmt probeert zo dicht mogelijk op de huid te blijven van het personage, bijvoorbeeld in de gang, op straat, op de trap,...

- ⊗ Ze houden de camera in de hand, zonder statief, het beeld mag licht schokkerig zijn.
- ⊗ Ze volgen het personage van vlak achter of opzij, op ooghoogte, de hele tijd even dichtbij. Geen overzichtsshots van veraf.
- ⊗ Ze knippen niet in hun opnames, maar tonen één ononderbroken shot.

Reflecteer achteraf klassikaal:

- ⊗ Wat doet die dichtbij-camera met hoe je het personage ervaart?
 - ⊗ Was de emotie van het personage duidelijk?
- 🕒 Kijk op dit [Pinterestbord](#) voor inspiratie en voorbeelden van handheld shots uit Dardenne-films.

Spelen met tijd

▶ [Herbekijk dit fragment.](#)

Dit fragment is een duidelijk voorbeeld van een film die begint 'in medias res'. Die Latijnse term betekent letterlijk 'midden in de dingen', en het betekent dat een film middenin een actie begint, zonder inleiding. Je moet dus als kijker zelf uitzoeken wat er aan de hand is.

Dat is anders dan in de meeste films. Die beginnen meestal met zogenaamde establishing shots om te situeren waar de personages zich bevinden en wie ze zijn. Die overzichtsschoten zijn een deel van de *exposition*: scènes waarin de kijker de noodzakelijke achtergrondinformatie krijgt om de rest van het verhaal te kunnen begrijpen. In plaats van die context meteen duidelijk te maken, laten de Dardenne de mondjesmaat los doorheen de film, waardoor het publiek zelf de puzzel moet leggen.

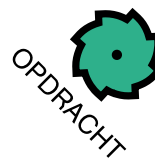
De regisseurs werken ook met snapshots, korte, op zichzelf staande momentopnames uit het leven van de personages, vergelijkbaar met een serie foto's, in plaats van één doorlopend verhaal met begin, midden en einde. De film laat je losse, kleine momenten zien zonder altijd duidelijk te maken hoe ze precies aan elkaar vastzitten. Het voelt meer als 'stukjes leven meekijken' dan als een klassiek plot dat netjes opgebouwd wordt. Kunnen je leerlingen zich nog momenten herinneren waarop het verhaal plots verder sprong in de tijd?

In medias res en gebruik van snapshots passen goed bij de stijl van de Dardennes. Ze geven zelden veel uitleg of achtergrondverhaal, je valt midden in het leven van iemand, en moet zelf de puzzelstukjes leggen.

Vragen voor de leerlingen:

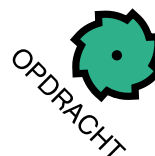
- # Hoe ervaarde jij het begin van de film? Begreep je onmiddellijk wat er gebeurde? Wat dacht je dat er aan de hand was?
- # Waren er nog momenten in de film waarop het even onduidelijk was wat er gebeurde? Wanneer dan? Hoe voelde je je dan als kijker? Welk effect had dit op jou?
- # Als jij de regisseur was van dit verhaal, hoe zou jij dan je film beginnen? Waarom?
- # Ken je nog andere films of series die meteen in de actie beginnen? Of films of series die met veel tijdsprongen werken?
- # Vind je dat een fijne techniek? Of heb je liever meer duidelijkheid in de vertelstijl? Waarom wel/niet?

Storyboard 'springen door het verhaal'

Je leerlingen gaan in groepjes van twee een storyboard maken voor een korte film die begint in medias res en vol tijdsprongen zit. Je kan op [deze pagina](#) eventueel een leeg storyboard downloaden om van te starten. Laat hen ook op zoek gaan naar een passend muziekje voor onder hun persoonlijke montage.

Meer uitleg over 'Storyboard maken' vind je in [hier](#).

Film 'springen door het verhaal'

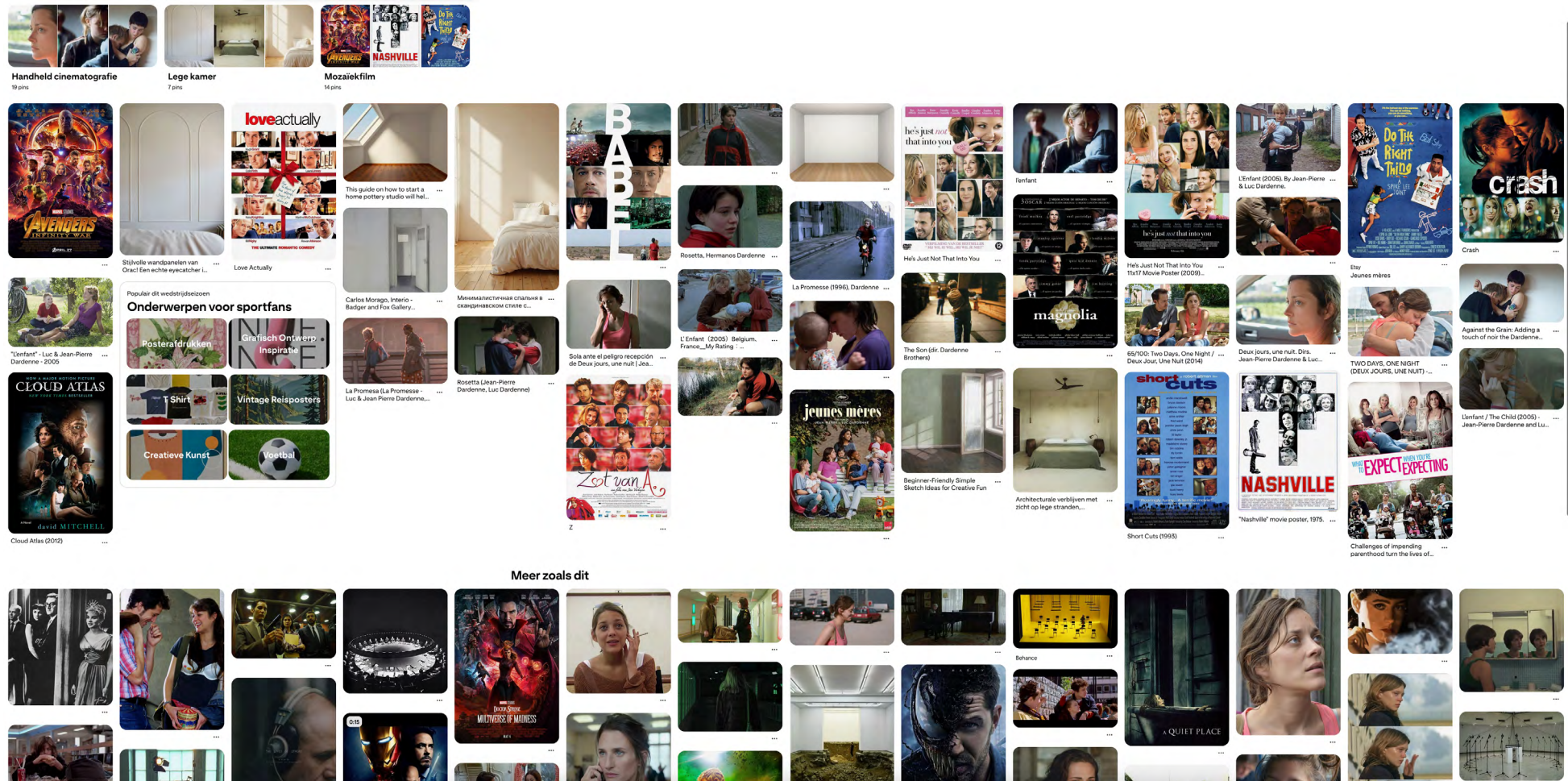
Je leerlingen geven hun storyboard uit de vorige opdracht door aan een ander groepje van twee, en verfilmen zelf het storyboard van weer een ander duo.

Ze kunnen ze hun filmpjes monteren in [Canva](#) (web - gratis) of een montage-app zoals VLLO ([iOS](#) & [Android](#) - gratis) of een programma zoals Kinemaster ([iOS](#) & [Android](#) - gratis). Rechtenvrije muziek en geluidseffecten kunnen ze downloaden via [Pixabay](#) (web, gratis).

Lees eventueel ter voorbereiding [deze J'E.F-blog](#), waarin we je in 6 stappen uitleggen hoe je zelf een kortfilm maakt.

Laat je ook inspireren door het visuele **Pinterest-prikbord** van *Jeunes mères*. Je vindt er afbeeldingen voor bij de opdrachten rond mozaïekfilms, handheld camera en moederfiguren.

Cinéart (z.d.), *Jean-Pierre & Luc Dardenne*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van cineart.be/nl/directors/jean-pierre-a-luc-dardenne

Ecran noir (z.d.), *Cannes 2025 | Jeunes mères : un Dardenne classique, mais étonnamment lumineux*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van ecrannoir.fr/2025/05/23/cannes-2025-jeunes-meres-un-dardenne-classique-mais-etonnamment-lumineux

Focus on Belgium (z.d.); *Jean-Pierre and Luc Dardenne, de broers van de Belgische cinema*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van focusonbelgium.be/nl/Kent%20u%20deze%20Belgen/jean-pierre-and-luc-dardenne-de-broers-van-de-belgische-cinema

Luc Hernandez, *Jeunes Mères, le KO émotionnel des frères Dardenne*, Tribune de Lyon, geraadpleegd op 26 juni 2026, van tribunedelyon.fr/sorties/cinema/jeunes-meres-le-ko-emotionnel-maternel-des-freres-dardenne

Lieven Trio, *De 7 filmwetten volgens de broers Dardenne: 'We proberen een wervelwind te creëren waarin de kijker wordt meegezogen'*, De Morgen, geraadpleegd op 26 juni 2026, van demorgen.be/tv-cultuur/de-7-filmwetten-volgens-de-broers-dardenne-we-proberen-een-wervelwind-te-creeren-waar-in-de-kijker-wordt-meegezogen~ba2707b3

Manon Dumais, *L'instinct maternel*, La presse, geraadpleegd op 26 juni 2026, van lapresse.ca/cinema/entrevues/2026-03-24/jeunes-meres-de-jean-pierre-et-luc-dardenne/l-instinct-maternel.php

Martin Bilterijs, *Qui sont les "Jeunes mères" du film des frères Dardenne?*, RTBF Actus, geraadpleegd op 26 juni 2026, van rtbf.be/article/qui-sont-les-jeunes-meres-du-film-des-freres-dardenne-11556928

Michiel Pronk, *Het evangelie van de gebroeders Dardenne*, Karl Bath, geraadpleegd op 26 juni 2026, van karlbarth.nl/pronk

Par Tarik Khaldi, *Jeunes mères : entretien avec les frères Dardenne*, Festival Cannes, geraadpleegd op 26 juni 2026, van festival-cannes.com/2025/jeunes-meres-entretien-avec-les-freres-dardenne

Sensoa (z.d.); *Praten over anticonceptie - lespakket*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van www.sensoa.be/materiaal/praten-over-anticonceptie-lespakket

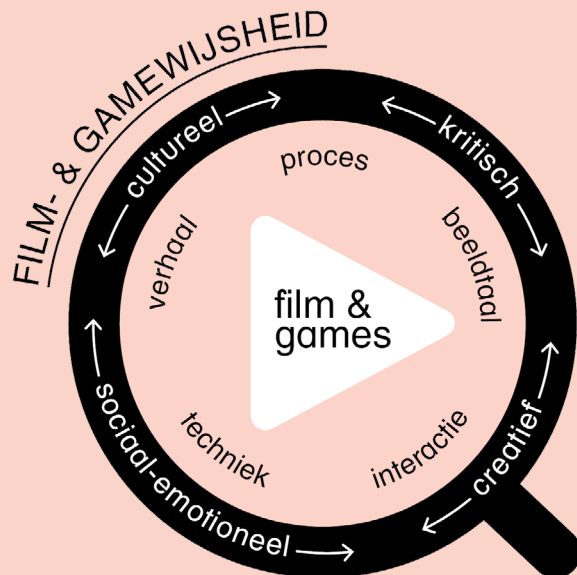
Sensoa (z.d.); *Praten over ongeplande zwangerschap, tienerzwangerschap en abortus - lespakket*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van sensoa.be/materiaal/praten-over-ongepande-zwangerschap-tienerzwangerschap-en-abortus-lespakket

We love cinema (z.d.), *Rencontre avec les actrices de "Jeunes Mères"*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van welovecinema.be/fr/rencontre-avec-les-actrices-de-jeunes-meres

Wikipedia (z.d.), *Ensemblefilm*, geraadpleegd op 26 juni 2026, van nl.wikipedia.org/wiki/Ensemblefilm

Film- en gamewijsheid: het JEF model

J'E.F zet film en games in om de kritische, culturele, creatieve en sociaal-emotionele competenties van kinderen en jongeren aan te wakkeren. Deze competenties zijn belangrijk, zeker in onze gemediatiseerde en beeldgerichte samenleving. Onze visie hierop bundelden we in ons [model film- en gamewijsheid](#).

We ontwikkelden een eigen [methodiek](#) die zich focust op het leerproces en vertrekt vanuit de authentieke leeromgeving van de deelnemer en maker. De actieve betrokkenheid van de deelnemers en het plezier tijdens dit proces zijn voor ons cruciaal.

Op zoek naar inspiratie?

Algemene werkvormen rond film

Deze [verzameling van werkvormen](#) helpt je om film te bespreken in de klas. De verschillende opdrachten kunnen aangepast worden op maat van jouw leerlingen.

Zelf films maken

J'E.F inspireert en stimuleert kinderen en jongeren die zelf films willen maken en experimenteren met audiovisuele media. Op [onze website](#) vind je allerlei handige tutorials, websites en apps om met film aan de slag te gaan.

Facebookgroep voor leerkrachten

Zit je met een filmwijze vraag? Stel ze in onze [Facebookgroep van 'Film met de klas'](#). Onze community helpt je verder. Of heb je zelf een tip? We kijken er alvast naar uit.

Vorming of nascholing rond film

In onze vormingen delen we graag onze jarenlange expertise. Op een actieve manier leggen we onze inzichten voor aan leerkrachten en begeleiders. Je vindt ons aanbod op [onze website](#).

Les in beeld

Verder werken rond een thema? [Les in beeld](#) is een handig platform vol inhoudelijke werkvormen en thematische kortfilms voor in de klas.